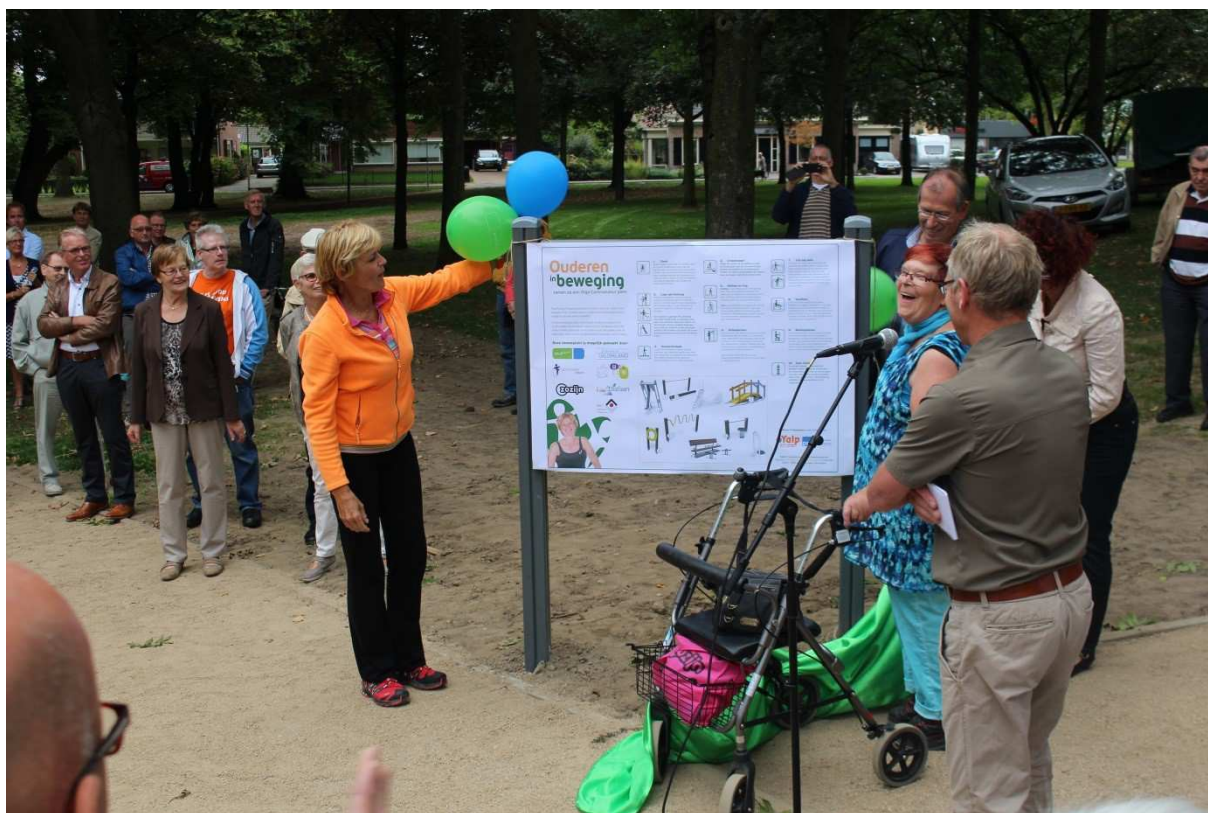

Startnotitie Sportbeleid gemeente Montferland

1 mei 2019

Voorwoord

Voor u ligt een startnotitie Sportbeleid gemeente Montferland. De titel is een korte weergave van wat eigenlijk “Sport- en bewegbeleid” moet heten. Daarmee wordt duidelijk dat het breder moet: Voldoende bewegen is belangrijk, zeker in het licht van de relatie met het Sociaal Domein.

In de startnotitie wordt aandacht gegeven aan de aanleiding: Waarom nu een lokaal sportbeleid? Verder beschrijven wij in algemene termen de huidige situatie: Wat doet de gemeente op dit moment m.b.t. sport en bewegen? En zijn daar verbeterpunten te benoemen?

Montferland is geen eiland, zodat er aandacht is voor het Rijksbeleid: Wat betekenen het landelijke Sportakkoord en Preventieakkoord voor de gemeente? Maar ook de kansen die ontstaan door deelname aan het samenwerkingsverband “Achterhoek in Beweging” komen aan de orde in de startnotitie.

Doel is via de startnotitie vast te stellen welke onderdelen aan de orde komen in het sportbeleid en hoe het proces verloopt om te komen tot een sportbeleid, rekening houdend met het door de raad vastgestelde beleid inzake “bestuurlijke vernieuwing”.

Het vaststellen van een nieuw Sportbeleid kost tijd, maar de wereld staat niet stil, zeker niet t.a.v. sport en bewegen. Om die reden moeten we snel aan de slag. In de wereld van sport en bewegen is dit een bestaande cultuur: Aanpakken en doen!

Waarom een beleidsnota?

In de nieuwe nota staan ambities, keuzes en plannen voor de aankomende jaren. Het schept duidelijkheid over en geeft focus aan wat de gemeente Montferland wil met sport en bewegen. Het biedt andere taakvelden binnen de gemeente mogelijkheden tot aanhaken, samen optrekken, versterken en bundelen van initiatieven en budget om doelen te realiseren. Dit creëert draagvlak bij en bevordert afstemming tussen verschillende onderdelen van de gemeente en tussen gemeente en sportaanbieders. Voor die laatste groep biedt de nota de kans om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Het schept duidelijkheid wat de gemeente wel en niet ondersteunt en stimuleert.

Het huidige sportbeleid is fragmentarisch en algemeen. Beperkt wordt rekening gehouden met maatschappelijke ontwikkelingen, de relatie met het Sociaal Domein, veranderende bevolkingssamenstelling, waardoor sportaccommodaties verdwijnen in de kleine kernen en koppeling met andere taakvelden binnen de gemeente. Sport is nog te veel doel in plaats van middel, en aandacht voor sport richt zich sterk op accommodaties (financieel). De inzet van sport en bewegen bij het terugdringen van gezondheidsachterstanden, de inzet binnen de zorg- en welzijnssector, maar ook de rol van sport ten aanzien van toerisme en recreatie zullen meer aandacht krijgen.

De huidige situatie

Jaarlijks stelt de gemeenteraad de begroting vast en daarmee de uitgangspunten en activiteiten op het terrein van sport, vastgelegd in de Programmabegroting onder “Gezondheid en bevordering gezonde leefstijl”.

Een 4-tal thema's worden met name genoemd:

1. Sportbevordering, om meer mensen te laten bewegen: Via combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches wordt het beweeggedrag gestimuleerd, worden mensen met een beperking geholpen richting sportaanbieders, wordt subsidie verstrekt en hulp geboden aan sportverenigingen, scholen, sportaanbieders, instellingen, etc. voor sportinitiatieven.
2. Sportaccommodaties en speellocaties: De gemeente financiert, subsidieert, onderhoudt en exploiteert een groot aantal sportaccommodaties: Voetbalaccommodaties/sportparken, sportzalen, zwembaden, voorzieningen in de openbare ruimte (beweegtuin, beweegroute, trapveldjes, skatebanen, etc.)
3. Leefstijlprojecten: de gemeente initieert, regisseert en financiert een aantal leefstijlprojecten, vaak gericht op specifieke doelgroepen: kinderen met overgewicht, kleuters met bewegachterstand, senioren met valrisico of met risico op diabetes.
4. Gezondheid: In het kader van sport zorgt de gemeente via de GGD voor informatie en advies.

Praktijk leert dat dit weliswaar jaarlijks wordt gemonitord en de resultaten in beeld gebracht, maar dit leidt nauwelijks tot nieuwe keuzes of verschuivingen binnen het sport- en beweegaanbod. Een nieuw Sportbeleid geeft een goede kans om de huidige thema's, de resultaten en de geldstromen te heroverwegen. Past de huidige gemeentelijke inzet en rol in het nieuwe sportbeleid en zijn de resultaten goed?

Het Rijksbeleid

Minister Bruins heeft recentelijk een Nationaal Sportakkoord ondertekend, samen met gemeenten, sportorganisaties, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Het Rijk stelt 400 miljoen Euro beschikbaar, vooral bedoeld om:

- Alle Nederlanders te kunnen laten sporten en bewegen zonder belemmeringen;
- De motorische vaardigheden van kinderen te verbeteren;
- Sportverenigingen te ondersteunen met geld voor de sportinfrastructuur;
- Hulp voor sportaanbieders, zoals verenigingen te kunnen geven;
- Sportcultuur te verbeteren en vrijwilligers in de sport te kunnen ondersteunen.

Direct voor de gemeente zichtbaar zijn een tweetal rijksinitiatieven:

- Mogelijkheden om met subsidie van het Rijk het aantal fte's combinatiefunctionarissen/Buurtsportcoaches uit te breiden;
- Financiële middelen voor de inzet van een lokale of regionale procesregisseur en een activiteitenbudget.

De gemeente is verzocht om hier op te reageren (deelname te melden). Dit is gebeurd.

Daarnaast heeft staatssecretaris Blokhuis een Nationaal Preventieakkoord afgesloten met 70 partijen, waaronder sportorganisaties en gemeenten. Belangrijkste thema's zijn alcoholgebruik, roken en overgewicht. De sportsector richt zich met name op het laatste thema. In het Sportbeleid van Montferland wordt hier aandacht aan gegeven.

Regionale samenwerking: Achterhoek in Beweging

Sinds 2012 werken 8 gemeenten samen op het terrein van sport via Achterhoek in Beweging (AiB). Dit is de eerste jaren vooral gestimuleerd door het provinciaal beleid, die het mogelijk maakte om provinciale subsidies te ontvangen voor sportinitiatieven van samenwerkende gemeenten. Hier ligt de start van de leefstijlprojecten in Montferland, en de ontwikkeling van een beweegtuin/routes alsmede de aanpak van overgewicht op de basisscholen. Samenwerking via AiB is in de loop der jaren geïntensiveerd en heeft voor Montferland belangrijke activiteiten opgeleverd: Een regionale coördinator, die zorgt voor sportbevordering voor mensen met een (verstandelijke en lichamelijke) beperking, activiteiten op scholen om een gezonde leefstijl te stimuleren, sportverenigingen ondersteunen richting “Open Club”, regionale sportevenementen initiëren en faciliteren (Special Olympics, Nationale Sportweek). Steeds meer organisaties sluiten daarbij aan en betalen mee aan de initiatieven: Graafschapcollege, Rabobank, Menzis, BV de Graafschap. AiB is ook zichtbaar in de Provincie en bij de Rijksoverheid. Regionale samenwerking krijgt aandacht in het nieuwe Sportbeleid, waarbij voortgeborduurd wordt op huidige stand van zaken, waarbij Montferland deelneemt aan AiB. Dit betekent samen optrekken richting partners en richting Provincie en Rijksoverheid. Dit leverde onlangs op dat de bedragen aan rijksmiddelen voor uitvoering van een sportakkoord hoger zijn voor de gemeente.

Thema's die in nieuw sportbeleid aan de orde komen

Algemeen geldt dat de gemeente dient te bepalen waar de kansen en ambities liggen voor sport, waarbij vooral sport als middel wordt gezien voor andere taakvelden en ontwikkelingen. Daarom ruim aandacht voor sport als middel om zorgvragen binnen het sociaal domein te voorkomen. Sport als preventieve inzet, maar ook sport als vervanger van het gemeentelijk zorgaanbod.

Ook belangrijk is de keuze voor de rol van de gemeente: Initiatiefnemer en/of facilitator, regisseur en/of uitvoerder, of stimulator?

Daarnaast kan een nieuw sportbeleid antwoord geven op de volgende vragen:

- Wat is de rol van de Montferlandse combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches? Op welke manier behaalt de gemeente maximaal effect van deze “handjes” in het sportaanbod?
- Leveren sportevenementen voldoende op, ook voor sportactiviteiten van de inwoners?
- Hoe kunnen de sportverenigingen ondersteund worden? Is de “Open Club” een oplossing voor veel knelpunten?
- Wat wil de gemeente doen voor de groeiende groep ongeorganiseerde sporters?
- Krijgt sporten in de Openbare Ruimte een stimulans op grond van de nieuwe Omgevingsvisie?
- Wat is de rol van de gemeente t.a.v. sportaccommodaties? En wat betekent dat voor de verhouding tussen gemeente en sportverenigingen op de sportparken? En voor de vraag of er een nieuw zwembad in Didam gerealiseerd moet worden?
- Wat is het effect van het huidige subsidiestelsel op het sportaanbod en -gebruik in Montferland en moeten andere keuzes (doelgroepen) gemaakt worden?

- Een nieuw sportbeleid betekent ook andere keuzes t.a.v. de financiering? Dient er geschoven te worden in de gemeentelijke begroting, kan er bespaard worden door de gemeente, of betekent dit extra financiële inzet en wie betaalt dit?

Het moge duidelijk zijn dat een nieuw sportbeleid veel kansen biedt om sport als middel te gebruiken.

Sportbeleid in het kader van bestuurlijke vernieuwing

Het ontwikkelen van een nieuw sportbeleid is een uitgelezen kans om in het kader van bestuurlijke vernieuwing vooraf kaders te stellen en partners te benoemen. In een bijlage wordt hier via een format antwoord op gegeven (waarom en wat doen we, wie betrekken we erbij, kaders, risico's, planning en communicatie).

In december 2019 besluit de gemeenteraad over het voorgestelde sportbeleid, zodat vanaf 2020 de gemeente haar taken en werkzaamheden daarop kan baseren.

Tenslotte

Sport en bewegen staan in de belangstelling van de inwoner van de gemeente Montferland, van de provincie Gelderland, van de Rijksoverheid, maar ook van veel overige maatschappelijke organisaties (welzijn, gezondheidszorg, bedrijfsleven). Iedereen ziet kansen om met sport problemen aan te pakken of te voorkomen. De gemeente kan hierbij een belangrijke rol spelen, afhankelijk van de keuzes. In het nieuwe sportbeleid moet dit helder worden en kan de gemeenteraad een koers bepalen. Complex, spannend, conflicterend en het vraagt veel inspanning. Maar levert net als een sportwedstrijd veel op: Een uitdaging, plezier en een goed resultaat.